

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiazó hivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatkak vissza.

Tizenegy esztendő.

Most már megmásíthatatlan tény, hogy 1917-ig az önálló vámterület életbeléphető nem lesz s hosszú tizenegy esztendeig a közös vámterület jármát fogjuk nyögni. Mert járomnál egyébnek nem tekinthető az olyan helyzet, a melyet szükségrendelettel erőszakoltak a nyakunkra. Nagy, boldog jövő virradt volna a magyar iparra és kereskedelemre, ha be nem következett volna a kereskedelmi szerződéseknek szükségrendelet útján való életbelépése, példátlan felledülést vett volna a hazai ipar, ha békés, nyugalmas időben sikerült volna megcsinálni az önálló vámterületet — de hát nem csinálhattuk meg, a balsors, amely sarkában van a magyarnak, a végzet, amelynek még mindig van leszámolni valója ezzel a szerencsétlen országgal, azt nem engedte meg. Mint megmásíthatatlan ténynyel állunk szemben a közös vámterülettel még tizenegy esztendeig és mert egyebet úgy sem tehetünk, bele kell magunkat találni ebbe a helyzetbe is. Elvégre ha megtudtunk lenni egész idáig önálló vámterület nélkül, meg lehetünk még tizenegy esztendeig. Igaz, hogy ez nem valami biztató vigasztalás egy életre való, törekvő népnek — de hát mit csináljunk? De ak

Ferencz, hogy a kiegyezés nem elégíti ki a nemzet kívánságait, így felelt:

— Hát szó sincs róla, sokkal jobb kiegyezést tudnék csinálni, ha minden magyar ember ökle egy-egy ágyu lenne...

Tuleróvel állunk szemben, meg kell nyugodnunk s az adott, megmásíthatatlan helyzetet tőlünk telhetőleg kiaknázunk.

Ne tagadjuk mindenek előtt, hogy azon esetben, ha a szükségrendeletek helyett most az önálló vámterület korszakába léptünk volna, akkor nagy zavarba jutott volna az ország. Az önálló vámterületre sem berendezkedve, sem elkészülve nem vagyunk. Ebből az a sajnálatos tény következett volna, hogy az osztrák iparczikkekre csak úgy rászorultunk volna, mint eddig, azzal a különbséggel azonban, hogy a beviteli vámok az importált cikkek alaposan megdrágították volna. Ennek ellenében a magyar kiviteli cikkek, a mezőgazdasági termények kivitele alaposan megnehezült volna azon egyszerű oknál fogva, mert Ausztriának gondja lett volna rá, hogy önálló vámterület esetén alaposan megvámolja a mi mezőgazdasági terményeinket, állatainkat s egyáltalán a nyers terményeinket. Nagy zavarba jutottunk volna tehát az első esztendőben, a mi

mérhetetlen kárára lett volna minden irányban közgazdasági életünknek.

Látható ebből, hogy az önálló vámterületbe Hübele Balázs módjára beugrani nem lehet. Ezt a nagy új állapotot alaposan elő kell készíteni úgy befelé, mint kifelé.

A befelé való előkészület alatt azt értjük, hogy az államilag támogatott magánvállalkozás mind azon áruk gyártására berendezkedjék, amely árukat eddig Ausztriában gyártották a magyar fogyasztás számára. Az állam legmesszebbre menő támogatásával számtalan gyárnak s ipartelepnek kell létesülnie, úgy hogy az önálló vámterület életbeléptetése után ne szoruljunk az osztrák bevételre. De nemcsak gyárat kell emelnünk, új iparczikkeket előállítanunk, hanem egy olyan munkásnemzedéket s hozzá lehetőleg magyart nevelnünk, a mely a gyárakban olyan árukat produkál, a melyek a külföldi árukkal szemben megállják a versenyt. Be kell vinni a köztudatba, hogy Magyarországon is tudnak annyi és oly minőségű iparczikket gyártani, a mely a belföldi szükségletet elégíti s ennek folytán nem szorulunk a kültöld bevitelére. Mindezekhez nemcsak az állam támogatása, nemcsak pénz és magánvállalkozás, de idő is kell. S ha

TÁRCZA.

Procris.

— Rajz. —

Irta: Olsavszky Lajos.

— Sakk-matt.
— Ejh, ne folytassuk a játékot: inkább beszéljünk.
— Szívesen.
— Orvosa vagyok önnek s minthogy kötelességem megfigyelni s megtudni mindent ami a betegemre vonatkozik, ne vegye szerénytelenségnek, ha kellemetlen, sőt talán kínos hatást keltő kérdést intézek önhöz. Öreg ember vagyok, csaknem nagyatyja lehetnék; a bizalmával nem élek vissza.
— Várom a kérdését orvos ur.
— Hogyan történhetett meg az, hogy önt idehozták a felügyeletemre bizott tébolydába? Hiszen önnek semmi baja sincsen. Sőt ellenkezőleg, az ön észjárása és felfogása olyan, mint a villám, az emlékező tehetsége pedig bámulatos. Az ön elméjének éppenséggel nincsen hiánya és ön mégis itt van. A mikor idehozták, a kísérője nagyon a figyelmembe ajánlotta, hogy erősen ügyeltessek önmre; mert gyilkolási mániában szenved. Pedig ön csendes természetű, szelid lelkű ember, akinek épen az a hibája, hogy csupa érzés, csupa szív.

Egész vagyón lenne az, a mit ittléte alatt szerzett, ha a jövedelmének legnagyobb részét el nem osztogatná.

A kérdézet mélyen lecsüggeszti a fejét és nem felel.

— Bocsásson meg uram, ha talán sajnó sebet érintettem; nem rosszakaratból tettem.

— Nem orvos ur, az a seb már nem fájhat jobban az érintésre sem. Pillanatnyi gyengeség fogott el; már elmúlt.

— Én önt innen kivétem s haza küldöm; mert önnek nem itt van helye, hanem ott, a hol a nagy művek megalkotására szabad a tér, a hol az elme nincs lenyűgözve. Ismétlem, én önt haza küldöm.

— Ne tegye azt orvos ur; jó helyen vagyok én itten. Ugyis csakhamar visszakerülnék; de akkor már nem mernék önnek a szemébe nézni; mert szégyenpirégetné az arcomat és bün terhelné lelkemet.

Az orvos csodálkozva néz a beszélőre, amit ez nem akar észrevenni.

— Orvos ur, ismeri ön Procris meséjét?

— Nem.

— Procris szerette Cephalust és páratlan hűséggel ragaszkodott az ő igénytelen, egyszerű férjéhez. Egy ízben Cephalusnak valami ok miatt el kellett távoznia hazulról. Visszatérőben eszébe jutott, hogy próbára teszi nejét. Fényes lovagnak öltözve és magát elváltoztatva, köszöntött be Procrishoz, a ki nem

ismerte fel. Vallomást tett s felajánlotta neki a mérhetetlen kincseit és a kezét, amelyeket a hölgy visszautasított. A lovat ez nem hozta zavarba; rövid ideig mindennap visszatért s mindig megújította az ajánlatát, erősen hangsúlyozva, hogy milyen mesés gazdagsággal s milyen fényvel venné ő Procris körül. Végül kijelentette, hogy ha Procris nem fogadja el a kincseit s a kezét, akkor ő meghal; megöli magát. És a hűségéről ismeretes asszony rövid összehasonlítást téve az igénytelen férje és a fényes lovas között, a mostani egyszerű sorsa és a mesés gazdagság között, tudatta az ajánlattevővel, hogy ne haljon meg, hanem éljen ő érette. A mese tovább is tart; de a többi már nem érdekes. Azzal végződik, hogy Cephalus az erdőn bolyongva, a bokrok között utána jövő Procris vadnak véli és nyíllal lelvi. Az én Procrisom eszesebben és okosabban cselekedett; ő ölt meg engemet, mielőtt az enyémmé lett volna.

— Önnek is volt Procrisa?

— Volt.

— Beszéljen tovább; a sorsa nagyon érdekel.

— Szerettem egy igéző teremtet, aki elragadóbb volt, mint az oltárra állított legszebb madonnakép. Ő is szeretett engemet; legalább úgy mondotta. Mátkásak voltunk s rövid időn én lettem volna a legboldogabb halandó a föld kerekén, ha valami közbe nem jön.

az önálló vámterület most lépett volna életbe, mindehhez nem lett volna elég idő.

A kifelé való előkészület alatt pedig azt értjük, hogy az önálló vámterület esetére részben elvesztendő osztrák piac helyett új piacokra van szükség a magyar mezőgazdasági s a nyerstermények számára s e piacok megszerzése nehéz, fontos munka. Mert mit érünk az önálló vámterülettel, ha gabonánkat nem tudjuk exportálni?

Tizenegy esztendeig élünk még a közös vámterületben. Elég időnk van tehát arra, hogy előkészüljünk az 1917-ben életbelépő önálló vámterületre. Mert azt most már biztosra vesszük, hogy 1917-ben meglesz az önálló vámterület. Ha ez be nem következnék, valóban kétségbe kellene esnünk jövőnk felett.

A rendelkezésre álló időt derekasan használja ki az állam, a magánvállalkozás, hogy teljes erővel mehessünk bele a kecségető önálló vámterületbe.

Szózat a verebelyi kath. gazdák szövetségéhez.

Kedves polgártársak! Bár régóta vagyok távol az egész ország gazdasági és közgazdasági körüktől, lelkem, szívem azért mindig önök között maradt. Kimondhatatlan örömet nyújt nekem az, hogy önök nem idegenkedtek el tőlem, mert hisz hosszas távollétem óta igen gyakran felkeresték igénytelenségem tanácsát. Ez nekem minden czimnél vagy állásnál többet ér, mert azt látom belőle, hogy érdemes a gazdaosztálylyal foglalkozni, érdemes társadalmilag és közgazdaságilag azokért dolgozni, kiket a társadalom élősdi heréi ugyan megvetnek, bugrisoknak és buta parasztnak neveznek, de akiknél becsületesebb, derekabb, megbízhatóbb fiai a hazának nincsenek.

Az én egykori verebelyi működésemet tulbecsülték önök, mert noha büszke ön-

tudattal mondhatom el magamról, hogy Verebelyen is a nép önzetlen védője, érdekeinek igaz őre voltam, hogy ezélem csak a nép összetartása, felvilágosítása volt, — azért engem mégis érdemtelenül neveznek el a maguk „halbatatlanjának”. Az én esekély érdemeimet eléggé megbecsülik már akkor is, ha emlékeztükben megőriznek, ha szíveikbe zárnak engem úgy, amiként én zártam Verebely népet szívem mélyére. Az Isten áldása kísérelje önöket utjajkon és merem kívánni azt: adjon az Ég hazánknak minél több oly gazdasági szövetséget és vezetőit oly hűen és alázatosan követő polgárságot, mint amilyen az önök támogatása mellett általam létesített gazdasági szövetségük és ennek összetartó, munkás, egymásért élő-haló tagjai. Mert akkor az élősdiék, az ingyenélők, a nép felett zsarnokoskodó tábora nem intézhetne több veszedelmes támadást a haza fenntartó elemei ellen. Önök képezik a dolgozó méhkaszt, a társadalom élősdi a rabló méhek. E rabló méhkelek szemben csak egyetértés, összetartás által győzhetnek. Tartsanak hát össze, úgy mint eddig, — akkor az önök véres verejtéke áldásos győzelmet fog aratni a társadalom rablóit felett.

Bárcsak találkoznék ember, aki egész Bars megyében községenként szervezné a gazdákat kerületi központi szövetség élén. Bárcsak egész megyéjükben szervezné valaki a fogyasztási és értékesítő szervezeteket is, akkor lehetnének gyárak és iparvállalatok, mert a kereskedés szövetségi szervezése volna a fogyasztás biztosítója. Legyenek azon, hogy az általam önökkel megismertett szövetségi gabonaraktár Verebelyen minél előbb létesüljön. A megye minden kerületében kell létesíteni ilyeneket. Ha az önálló vámterület akarjuk, akkor gabonaraktárak nélkül tönkre megy a gazdaosztály, ellenben ezekkel versenyezni lesz képes a börzével is.

Ugyancsak az általam önökkel megismertett hitelszövetkezet létesülésén is fáradoznak. Ennek előnye az, hogy bélyeg és illetékmentes a kölcsön. Minden gazda kaphat akár 30 ezer korona 5 $\frac{1}{2}$ %-os kölcsönt 50 évre persze jelzálogi biztosítékkal. Ezen 5 $\frac{1}{2}$ %-ot úgy kell érteni, hogy tőke-törlesztés és kamat fejében együtt félévénként utólagos évi 5 $\frac{1}{2}$ % törlesztési részlet fizetendő. Az ingatlan becsértékének háromnegyed részéig (75%) adatik a kölcsön.

Ilyen szervezetek még az értékesítő pl. bor, szarvasmarha, tej, tojás, baromfi stb. szervezetek, melyeket önökkel már

szintén ismertettem. Földbérlet és földvásárló szövetkezet nélkül semmikép sem maradjanak. Egy talpalatnyi földet se engedjenek kezükből. Amit egy ember meg nem tehet, sokan megtehetik, különösen akkor, ha lesz hitelszövetkezetük, mely fog adni pénzt bérre és vásárlásra.

A mag el van vetve szívükben, öntözzék, ápolják. Az Isten segíteni fogja vállalkozásukat és azokat, kik az önök érdekét szívükön viselik most úgy mint a jövőben.

Mikor Verebelyen működtem, a szövetségi ellenségei azzal is akarták a szövetségi mozgalom embereit ijesztetni, hogy mi, a vezetők egy éven belül meghalunk. Azzal válaszoltam, hogy az Isten az emberiség szeméjé, kloakáját, sarát, piszkát képező élősdiék imáját meg nem hallgatja. Ezzel szemben imádkozzanak önök, hogy a szövetségi jóakarói éljenek soká, egészségben, boldogságban önökkel együtt. — Az élősdiség imáját ellensúlyozzák Isten előtt kedves imájukkal. — S most engedjék meg, hogy az általános, az egész országot érintő politikai, társadalmi, közgazdasági jelen válságról is szóljak önökhez, kérve önöket, hogy a legközelebbi választásoknál ezen soraim szellemében szavazataikat csak azokra adják, a kik a gazdaosztály érdekét nem csak pusztán ígéretekkel, de tettekkel is akarják szívükön viselni.

Képviselőjelöltjük programjának fő része társadalmi és közgazdasági legyen. — A jelen válság sokáig így nem maradhat, mert ez tönkretenné a gazdaosztályt. Gondoljanak arra, hogy 1905. évben is milyen sokan vándoroltak ki az országból; kik sem adójukat meg nem fizették, sem katonának nem állottak be. A mennyi pénzt adóban és katonában vesztett ezen kivándorlók által az ország, annyival károsult a gazdaosztály is, mert neki kell majd a hiányt pótolni. Az adót számtalan gazda másra fordítja most, pedig ha vége lesz a válságnak, ugys meg kell fizetnie. Hol veszi? Sokan tönkre jutnak. Sokan ismét kivándorolnak. 1904. évben 189 ezer kisbirtokos árverezett el. Ki fog tehát közbejárni ezen szegény gazdákat? Igazán szegénység és nyomor fog beköszönni és a kivándorlási bot lesz a közvetítő. 1899-től 1905-ig bezárólag 1,117.326 ember vándorolt ki az országból.

Az élősdiség azonban itt fog maradni és a munkabíró, de éhező polgártársaink munkát és megélhetést idegen országban

— Megjelenik a fényes, dúsgazdag lovag és Procris úgy találja, hogy az szebb is, kedvesebb is, mint az egyszerű, igénytelen Cephalus. Értem már; — szól közbe az orvos.

— Meg kellett válnunk örökre. Közel állottam a megtévelyodáshoz. Nem bírtam elviselni a gondolatot, hogy lássam az én elvesztett üdvösségemet, talán másnak a karján és talán boldognak, amikor én a gyehezen minden tűzét és kinját viselem a szívemben.

Bolond vágyam támadt, a melynek nem bírtam ellenállni. Örült dolgot vittem végbe, noha tudom, s akkor is éreztem, hogy nem jót művelek, hogy másképen kellene cselekednem.

Jó kedvet kellett volna mutatni s vigadni, hogy Henriette ne tudja meg, mennyire bánkodom utána, hogy milyen nagy az én szívem szomorúsága. Nem törődni vele, s véletlen találkozásnál udvariasan köszönteni és tovább menni; lássa, hogy most már közönyös reám nézve.

A nőt, a ki szeretett, vérig sérti egykori imádójának a közönyössége. Felveti magában a kérdést: ki vagyok én, akit olyan hamar el lehet felejteni, mint az eldobott, a megunt játékszert? Akinek az egyik percében örök szerelmet lennet esküdni s a másikkban már elfelejteni őt, az esküt és a szerelmet. És a férfi közönyös, semmibevevő magaviselete adja meg rá a feleletet.

En nem akartam ezt tenni, nem bírtam közönyösséget szülni. Ez fájt volna Henriette nek és én nem akartam fájdalmat okozni neki; mert tudom, hogy Henriette engemet nem felejt el soha. Most talán gyűlöl, de rövid időn harag sem marad a szívemben irántam és megjön az is, amikor visszakíván még engemet.

Sokszor elgondolja majd, ha az életet sívárnak találja, hogy nem szerette és nem szereti őt úgy senki, mint ahogy én. Nem bánom, hogy megeselekedtem, amit cselekedtem; megvigasztal a tudat, hogy Henriette soha sem felejt el engemet.

Provokáltam minden feléje közeledőt, akiről csak legkevésbé gyanítottam, hogy nálamnál szerencsésebb lehetne. A kihívásra akadt alkalom és ok elég; hiszen ha keresi az ember, mindig talál ürügyet, hogy mással kikössön.

Aradi báróval hozott össze a véletlen, akiről épenséggel nem sejtettem, hogy ő az egyetlen szerencsés vetélytársam.

Kávéházban ültem, nem ügyelve arra, kik vannak közelemben; újságolvasásba mélyedtem el. Hirtelen Henriette neve üti meg a füleimet; feltekintek s látom, hogy a szomszéd asztalnál a báró az újján levő karikagyűrűt mutatja a vele levő férfinak.

Köztudomásu, hogy a báró atya uzsoráskodással harácsolta össze óriási vagyonát. A mikor megtollasodott, hitet változ-

tatva, bárói czimet vásárolt valami donodeez fejedelemségnek megfizethető uralkodójától.

A fia neveletlen, indulatos, durva ember, akinél együtt van meg a felcseperedett parvenük minden hibája; az ostoba gög-jénél pedig csak a tudatlansága nagyobb.

Ráfogták, hogy a mikor katonává lett leszolgálva, a tisztvizsgálaton megbukott, minden áron hadnagygyá akarta magát kineveztetni. A katonák azt mesélték róla, hogy a királynál is volt; a király pedig azt válaszolta, hogy vegyen pisztolyt a kezébe és ha talál a hadseregben magánál szamarabb embert, azt löjje le; akkor azután kinevezi a király őt hadnagynak, különben nem.

Ez csak adoma; de tökéletesen jellemző adoma.

A kávéházi találkozás alkalmával felkeltem s a báró mellett elhaladva, ráta-postam a lábára, mintha akaratlanul történt volna. Ó dühösen ugrott felém s meg akart ütni; félreugrottam s a következő pillanatban már felfriekszáztam. Emlékszem, hogy rám vetette magát, de azután elsötétült előttem a világ s nem tudom, mi történt.

A büntető bíróság előtt az volt ellenem a vád, hogy meg akartam ölni Aradit. Fojtogattam s olyan erővel vágtam a fejét a márványasztalhoz, hogy a koponyája megrepesztett.

A nemzetségem sarjadékai közül a nagyobb rész vagyontalan, (magam is az

fognak keresni. Gondolják meg, ha utóbbi 7 éven át 1,117,326 vándorolt ki, a választók száma ezekkel esökkent, és a folyton bevándorló hiénasereg meg nő, hogy fog a gazdaosztály megküzdeni e farkashaddal a választásoknál?

Bár csak egyszer egyetértés volna király és nemzet között és csak egy párt volna: „az igazság és szeretet” pártja, mely társadalmi és közgazdasági újításokra térne.

Ez kell a gazdaosztálynak és ez hozná meg a tartós jólétet.

Ma nem olyan emberekre van szükség, kik reggeltől estig nyelvükön hordják e szót: „haza”, de a hazának tényleg soha semmi szolgálatot nem tesznek. Kik csak a saját önérdéküket tekintik és nem a közjólétet.

Ne frázisokra, de a társadalom, a nép jólétére munkálkodó hazafiakra hallgassanak. Különösen a gazdaosztály, mely az ország lakosságának 77%-át teszi, veszen véget már egyszer annak az élődsi rendszernek, mely alatt már évtizedek óta szenved az ország és eredménye az, hogy a gazdaosztály koldusbotra jut.

A jövő parlamentnek legelső törvényei egyikének kell lenni annak, hogy az ország minden polgárának házi tűzhelye meglegyen védve, hogy semmiféle adósság ezimén bizonyos nagysága, a törvény által meghatározandó birtokából kidobni ne lehessen, s hogy ebből a birtok minimumból egy család megélhessen. Csakis ezzel fog véget vetni a kivándorlásnak.

A jövő parlamentnek egy országos bankot kell létrehozni, mely össze fogja irni az ország valamennyi jelzálogos kölcsönét, mely most drága kamatra mindenféle hitelezők kezében van. Egy országos bank legelőnyösebben szerezhet pénzt. E pénzt azután az országos bank vagy a mostani pénzügyintézetek útján, vagy a hitelszövetkezetek útján az ország polgárainak kezébe fogja juttatni. Ilyen módon lesz szabad, független a gazdaosztály.

Új társadalmi és közgazdasági életre van szükség. Ennek érdekében szervezkedjenek a legközelebbi választásra mindenütt, Verebélyen is.

A társadalom újjászülése legyen

vagyok), de bűn miatt elítélve nem volt egy sem. A család becsülete kívánta, hogy az elítéléstől engemet is megmentenek. Előállottak a rokonaim s kimutatták, hogy rajtam néha kitör a gyilkolási mánia; nekem tehát nem a börtönben, hanem a tébolydában van a helyem. A törvényszéki orvosok is megerősítették ezt az állítást. Sok pénzbe kerülhetett.

A rokonaim okmányokkal bizonyították be, hogy máskor is támadtam már emberre löfegyverrel, minden igaz ok nélkül. Azt elhallgatták, hogy a támadásom kényszerült önvédelemből történt. A párbajaim is a rokonok állítását erősítették meg. A provokált ellenfelekkel tudott okok olyan haszontalanok voltak, hogy komoly párbajra igaz okoknak nem lehetett elfogadn.

Ezért kerültem én ide, az ön felügyelete alá, orvos ur és igen-igen kérem, tartson meg itten; mert ha kimegyek, újra kezdem a régi örült hajszát.

— Nem ellenkezem önnel tovább, maradjon; de tudja meg, hogy amikor el akar menni, elmehet, senki sem tarthatja vissza.

— Ne tudassa ezt velem, sőt őriztesen még jobban, mint eddig; erre ismételve kérem, orvos ur.

— Mi történjék a kezemnél levő pénzzel, a melyet Nessuno szerzett?

— Azokra a rokonaimra hagyom, akik az én itten való ellátásomat fizetik. Most nem adhatom át nekik; mert megtudnák,

jelszavunk! Éljen már egyszer az Igazság! Éljen már egyszer a Szeretet!

Hermann József s. lelkész.

A nők szerepe a párbajjelenes mozgalomban.

Irta: Bourbon Alfonz herceg.

A nő hatalma sehol sem nyilvánulhat ékebben, mint a párviadal elleni küzdelemben és hiszem, hogy kevés azoknak a nőknek száma, akik ettől az üggyől megvonnák támogatásukat. Nem kell-e a nő szívének tiltakoznia ama barbár szokás ellen, amely még egyre szedi áldozatait? Nem kell-e a nő józan gondolkodásának felháborodnia ez örütség ellen, amelyet gyakorta éppen az ő nevében követnek el, valójában azonban csak profanizálja azt, a mi a nőben a legfenségebb?

Végtelen örömmel tölt el, hogy az álmod, amely attól a perctől kezdve, amidőn a párbaj ellen sikra szálottam előttem lebegett, most ime, önöknél Magyarországon is megvalósulni látom. Régóta hangoztatom én már: A nőket kell megnyernünk!

Lelki szemeimmel láttam, mint emeli fel e mozgalomban kezét a nő, hogy gátat vessen a valódi bátorság épp oly nevelésének, mint szomorú torz-születésének; a párbajnak. Hallottam, mint szólal meg a nő, hirtelen adván a férfiaknak: „Ne legyenek többé vademberek a nő szolgálataira! Becsületünk védelmére nem akarunk több véráldozatot! Nem fonunk glóriát ama férfiak fejére, akik megverekednek értünk. Sokkal többre tartjuk és sokkal inkább megbecsüljük azokat, akiknek van bátorságuk szembeszállni oly szokással, amelyetől szívünk mélyéből irtózunk, a melyet megvetünk és elítélünk. Ellenben azokat, akik ezt a minden létjog híján levő szokást fentartani akarják, ezentel gyáváknek tekintjük, gyáváknek, akiknek hiányzik az erkölcsi bátorságuk ahhoz, hogy szakítsanak egy elavult intézménnyel, melynek rabjai. Kishitűeknek tekintjük őket, akik visszarettennek oly nehézségektől, amiket százszorosan nagyít a képződmény. Ostobáknak tekintjük, akik nem tudják felfogni a párbaj visszatartó voltát, föltéve persze, hogy nem tartoznak oly társadalmi osztályba, amely gaztetteinek leplezésére akarja fentartani a párbajt, mint remediumot. Nem ezek a mi hőseink, a mi lovagjaink! Bátornak, lovagiasnak szeretjük látni a férfit, de úgy, a hogy mi értelmezzük az erényeket!”

Ha így fognak beszélni a nők, el fogják kergetni a kísértetet, amely a társadalomban még egyre üzi ördögi játékát. Egy lovagiasan gondolkodó férfi nem fog habozni, hogy tekintetben meghajoljon a nők kívánsága előtt. Ebben a kérdésben a nőké az első szó. Ki fog ellenkezni, ha a nő a józan ész nevében, szívből fakadó szavakkal fognak ügyünknek harcosokat toborozni? Bizony, kevés férfi lesz, aki küzdeni fog oly szokás fentartásáért, amely a nők szemében értékét veszítette. Ha majd gyöngéd női ajkak guny tárgyává fogják tenni a bátorságnak torzképét: a párbajt, s a férfiak látni fogják, hogy a hősködésnek ez a fajtája mindenfelé megvetéssel találkozik, hamarost el fog menni a kedvük tőle.

Adja Isten, hogy a nők mindenütt öntudatra ébredjenek, annak tudatára, hogy sok férfinek élete, talán éppen azoké, akik legközelebb állanak hozzájuk, az ő kezükben van. Az ő érdekük, hogy véget vessenek ez átkos szokásnak.

Oh, mily mardosó önvád érhetné őket, ha a balsors úgy akarná, hogy tétlenségük egy napon épp annak az életébe kerülhet, a ki drága volt nekik. Nem! Meg vagyok győződve róla, hogy az itt-ott felriadó szó nem hangzik el a pusztában. Hiszen, tudom, hogy a nők méltóknak fognak bizonyulni önmagukhoz, méltóknak szép előjogaikhoz!

Levél Budapestről.

Budapest, 1906. márczius 3.

Minap séta közben megint új kávéházat fődöztem fel. Szinte napról-napra nyílnak meg az új kávéházak; — már-már esodálkozni kell, honnan kerül ebbe a sok ezifra helyiségbe az ember? És minden új kávéház fényesebb, díszesebb. Mikor már azt hinné az ember, hogy ennél előkelőbb kávéház már el sem képzelhető, — hamarosan megjön rá a czáfolat egy még különb kávéházban. Ha igazán találó nevet akarna választani a tulajdonos az ilyen modern kávéháznak, — akkor tekintve annak most már abszolút tökéletességét, némi czélzással a politikai helyzetre is, elnevezhetné „Abszolút” kávéháznak.

Nem érdektelen egy pillantást vetni a budapesti kávéházak neveire. Találna azok közt mindenki a maga izlésének megfelelő elnevezést. Nincs a társadalmi életnek az a viszonylata, amelynek köréből ki ne kerülne egy-egy kávéház neve.

ki az a Nessuno; ezt pedig nem akarom elárulni.

— Henriettet nem kívánja látni? A kérdezett nem felel.

— Nem hallott Henrietteről semmit hirt?

De igen. A multkor az öcsém említette, hogy Henriette nem boldog s ezzel a hírrel megvizsgálni akart engemet. Mintha a nagy beteg meggyógyulna attól, hogy másnak is vannak szenvedései, hogy másnak is van fájó sebe, amelyik meggyógyulni nem akar.

* * *

Henriette felesége lett Aradi bárónak, amint ez felgyógyult. Gyönyörű asszony és mindenki azt hiszi, hogy boldog, mert vigan éli a világát. Télen valamelyik fővárosban időz, a nyarat pedig türdön tölti. Jár-ke, utazik, páratlanul jó izléssel öltözik, lovagol, multságokba jár, tánczol s egyszóval mindent megtesz, ami szórakoztathat egy szeszélyes fiatal asszonyt, akinek a férje nincs terhére a feleségének mindig másfelé keresvén a multságait.

A haute crème hölgyei irigylik a bajait és rosszat beszélnek róla; a férfiak pedig örjöngenek érte s kőszívűnek mondják.

A hölgyek igen jól tudják, hogy nincs igazuk, amikor róla rosszat beszélnek; de nem bocsátják meg neki, hogy olyan fölemelt fővel és olyan büszke öntudattal je-

lenik meg a sociétében. A férfiak nem tudják, hogy amikor Henriette azt mondják hogy kőszívű, nincs igazuk; de jól van ez így, jó azt nem tudni.

Estéknként, a mikor a szép asszony egyedül van odahaza, térdre borul az ágya fölé akasztott feszület előtt s hosszasan, buzgón imádkozik. Ó tudja kiért, miért.

Ha a société tudná, hogy a fagyos, a jéghideg külső alatt egy egész Vezuv forrong! De azt nem szabad megtudnia senkinek és annak a külső fagnak sem szabad elolvadnia soha, nehogy az alatta rejlő emésztő tűz kitörhessen.

Henriette az évnek két napját várja mindig lázas izgatottsággal: a névnapját és a születésnapját.

Ezen a két napon gyászba öltözik és a fájó szívének mégis ünnepe van.

Ezen a két napon más-más, idegen országból mindig hoz a posta egy-egy esomagot, melyben könyv van, mindig újabb és újabb kötet. Némelyik kötet az ötödik vagy hatodik, más kötet a tizedik vagy huszadik kiadásból való; ami azt mutatja, hogy a könyv kapós. A könyv címe változatlanul ez: „A fájdalom gyöngyei”, az újabb és újabb kötetek tartalma pedig mindig más és más.

A szép asszony a nevenapján s a születésnapján bezárkózik a szobájába, nem fogad senkit és mohón nekiesik a könyv olvasásának. És ilyenkor meggyőződik róla, hogy „a fájdalom gyöngyei” hamisítatlan,

ken kevés biztató jel vallhat ma arra, hogy apáink reménye, apáink ábrándja úgy valósulhasson meg, miként ezt ők hitték, ők gondolták. — De ha komor, sötét is a jövő képe, él azért az ősök szelleme. És amíg a nemzet a mult idők dicsőteljes történelméről meg nem feledkezik, nem adjuk fel reményeinket. Még jönni fog egy szebb márczius 15., midőn a ma szomorúságáért sokszorosan kárpótolva lesz nemzetünk, midőn kigyulladnak majd a nemzeti örömei és a független magyar szabad állam boldog polgárai enyelegve fognak regélni fiaiknak, unokáiknak azokról a szép, gyönyörű küzdelmekről, melyekkel nekik ezt a szép hazát az idők végtelenségeig biztosították a nagy ősök. Igen, még boldog lesz a magyar. Mert boldog akar lenni. Mert megérdemelte, mert megérdemli, hogy boldog legyen.

Tisztelgés az elmozdított megyei főtisztelnél. Alig értesült Aranyosmarót képviselőtestülete a megye három főtisztviselőjének elmozdításáról, máris küldöttségileg keresték fel őket, hogy kifejezést adjanak ragaszkodásuknak, tiszteletüknek és bizalmuknak. A küldöttséget Kossolányi Aurél kir. tanácsos vezette, a tisztviselők nevében Simonyi Béla alispán köszönte meg a megtiszteltetést. Kár, hogy ez a szép jelenet titokban ment végbe, sokkal ünnepélyesebb lett volna, ha a város egész közönségét bevonták volna.

Halálozás. A Bodó családot váratlan mély gyász érte. Egyetlen nővérük Bodó Erzsi folyó hó 4-én hirtelen elhunyt. Temetése 5-én volt, melynél városunk egész értelmisége megjelent. A gyászoló család az alábbi gyászjelentést bocsátotta ki: Bodó Péter, János, István és neje szül. Szuchányi Margit valamint gyermekük Lenke, Lajos és neje szül. Puki Mariska szomorodott szívvel tudatják szeretett testvérüknek, sógornójuknak, illetve nagynénjének Bodó Erzsi urhölgynek élte 48-ik évében folyó hó 3-án délután 4 órakor Aranyosmaróton szívszélhűtés következtében történt gyászos elhunytát. A temetési szertartás folyó hó 5-én délután 3 órakor a halottas háznál lesz megtartva s a boldogult hült teteme a nagyszelezsényi ág. hitv. evang. sirkertbe örök nyugalomra helyezve. Áldás és béke hamvaira!

Aranyosmarót legidősebb polgára halt meg a mult hét esütörtökjén. Hochberger Jakob a megboldogult, ki 94 évig húzta az élet igáját. Halála iránt általános volt a részvét.

Gyászhir. Draskóczy Farkas Géza id. nyug. kir. curiai bíró, volt maróti tsvéki bíró mult hó 21-én délután 5 órakor, hosszas szenvedés után, életének 58-ik évében elhunyt Budapesten. Béke poraira!

Előléptetések a megyénél. Szabó Lajos második aljegyzőből tb. főjegyző, Luley Györgyből első aljegyző, Latesz Sándor szolgabíróból második aljegyző, Rakovszky Kálmán közigazgatási gyakornokból tb. szolgabíró lett.

Akik tovább resistálnak. Mint a háboruban mindig első sorban a vezérek-ről szól a fáma, úgy látszik a nemzet mai küzdelmében is mindig csak a nagyfejúeket tolják előtérbe. Ezt ugyan nem lehet kifogásolni, de azért az u. n. névtelen hősről sem szabad megfeledkezni, ha történetesen a nevük ismeretes. E czimen meg kell emlékeznünk arról is, hogy Rajczy Géza megyei közigazgatási gyakornok és Minárovits István irnok sem vetették magukat alá az új rendnek.

A hercegprímás bójtrendelete. Vaszary Kolos biboros hercegprímás az apostoli szentszéktől kapott felhatalmazás alapján kiadta az 1906. évre vonatkozó bójti rendeletét, amelyben a bójt alól való kivételes felmentvényt a következőkben állapítja meg: Minden bójt alól — kivéve nagypénteket — felmentetnek a gyári és bányamunkások, a vasuti és hajókon szol-

gáló alkalmazottak, mindazok, kik egészségük helyreállítása céljából fürdőhelyen időznek, függő viszonyban levő személyek, a súlyos betegek és lábadozók, valamint a gyermekek.

Öngyilkosság. Balla Péter lévai törekvő szabóiparos e hó 2-án reggel 7 óra tájban a Petőfi-utczában levő üzletében forgó pisztolyval föbe lötte magát, úgy hogy nyomban meghalt.

A pénzügyi palota átvétele. Az Aranyosmaróton épült pénzügyi palotát építő vállalkozója e napokban adta át a község képviselőtestületének. Ugy értesülünk, hogy az építkezéssel annyira meg voltak elégedve, hogy nemcsak a kikötött vállalkozási összeg utolsó részletét utalványozták ki a vállalkozónak, de még 8000 koronát azon felül, mely összeget bizonyos többletmunkákért számított fel. Feltételezzük, hogy ez összeget a vállalkozó kiérdemelte, és hogy a községnek nem csak joga, de kötelessége is volt ez összeget megfizetni. Tehát mindkét oldalról rendben volna a dolog. Azonban egy körülményt mégis kifogásolunk az átvétel alkalmából. Kifogásoljuk azt a körülményt, hogy a képviselőtestület 300 korona jutalmat szavazott meg a vállalkozó egyik alkalmazottjának. Tudjuk ugyan, hogy bizonyos természetes kötelezettségek beváltása (naturalis obligatio) nem képez ajándékozást és hogy ilyenek elől sokszor egy erkölcsi testület nem térhet ki, hanem a jelen esetet nem tekinthetjük ilyennek még sem, mert ezt a 300 koronát nem a községnek, de a vállalkozónak kellett volna megszavaznia. Csak a vállalkozó vette annak hasznát, hogy vállalkozásánál jó munkaelet alkalmazott. Mi köze a községnek a vállalkozó alkalmazottjához? Aranyosmarót községnek egyáltalában nincs ahhoz pénze, hogy speciális oly jutalmakat osztogasson, amelyek még a naturalis obligatiók keretén is kívül esnek. Ez okból, — miként halljuk — a képviselőtestület határozatát a község több lakója meg fogja felelbezni.

Uj bank. Privigyéről arról értesítenek bennünket, hogy Singer, Freiberg, dr. Gömöri és dr. Szkitcsák aegise alatt még egy pénzintézet alakul ugyan-csak „Népbank” címmel. Az alapszabályokat jóváhagyás végett már be is nyújtották.

Magyarosodó község. Gyarak község eddig tisztán tótajku lakossága annyira megmagyarosodott, hogy ez idő szerint már a lakosság 16 százaléka érti és jól beszéli a magyar nyelvet. Hogy a község magyarosodása még jobban előmozdíttassék a község képviselőtestülete a napokban egyhangu határozatot hozott, hogy egy 100 kötetes magyar népkönyvtár felállítását fogja kérelmezni.

Országos vas- és fémipari kiállítás Budapesten. Folyó évi május hó 19-étől július hó 2-ig tartó időközben a városligeti iparcsarnokban országos vas- és fémipari kiállítás lesz, melyen a számottevőbb vas- és fémipari vállalatok nagy számban vesznek részt, ellenben kevés a jelentkezők száma a vidéki kisebb szakiparosok köréből. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara ennél fogva felhívja az érdekeltek figyelmét ezen hasznosnak ígérkező kiállításra.

Egy koronaért — feleség. A „Nyitra-megyei Ellenőr”-ben olvastuk az alábbi mulatságos esetet: Szolcsányban történt az asszonyrablás, illetőleg nővásár korába illő, alábbi mulatságos eset. S. N. szegénysorsu eszmadia valami fölött összetűzött élete párjával, amiért az magát megboszulandó — helyben lakó szüleihez költözött át. A szerelmes férj sehogy sem tudta magát beletalálni a már egy-két éve letűnt legény helyzetébe. Fájdalmas sóhajai nem igen könnyítettek szívének bánatán. Revolverrel s mi egyébbel való fenyegetés annál kevesebbet fogtak a haragos arszlán hajthatatlanságán. A buskomorságba esett családfő végső kétségbeesésében rablásra adta bús fejét. Midőn az élelem főzéséhez szükséges fát beszállították hozzá a fuvarosok, ezek előtt önkéntelenül szaladt ki

az ajkán a fejében turkáló gondolat: „óh bárha a feleségemet is így hozná el valaki.” A romantika világából már régen kinőtt, anyagias felfogású fuvarosok a teret nem találták éppen lehetetlennek s azon helyben megcsinálták az alkut: haza hozzák az asszonyt — egy koronaért. Mi az egy korona egy érző kebelnek? Ha 2—3 napig csupán kenyéren él el az ember, szívesen kibírja csak legyen ott a másik dobogó, melegen érző szív, amely a száraz falatot is izlettessé teszi. Viszont mit ér a legpompásabb pelesenye, midőn szívünk bálványa haragot tart velünk? Suszterünk sunma-sunmárum összevetve a műveletet, szívesen szurkolta ki a talán utolsó koronát, élettársa kellemes társaságának élvezete reményében. Este a két markos ember lesbe állva, meglepték a szobából kijött duzzogó asszonyt s azt minden tiltakozás, kapálódzás dacára hazahozták a búsuló férj legnagyobb örömére. Másnap aztán a nő önszántából is visszahuzerkodott. Csakhogy persze nem mindenki esaphat ilyen olesó vásárt; koronáért — feleséget.

Figyelmeztetés. A világhírű Zoltán-féle kenőcs nem tévesztendő össze oly szerekkel, melyek számtalan más baj mellett csuz és közsvény ellen is ajánlhatnak, mert a Zoltán kenőcs kizárólag csakis csuz és közsvény ellen használható és a bajoknál, mint azt a legkiválóbb orvosok is igazolják, tényleg felülmulhatatlan. — Üvegje 2 kor., a készítő Zoltán Béla gyógytárában, Budapest, Szabadságtér. Postai szétküldés naponta.

A gyümölcsfa-tisztogatásnak Kecs-keméten szokásos módja országszerte igen jól bevált. Ez a módszer tudvalevőleg abban áll, hogy a gyümölcsfákat az alvó időszakban 1½%-os kénmájoldattal bepermetezik, illetőleg a fatörzseket mézszel kevert kénmájoldattal bemázolják. Mint-hogy a gyümölcsfák kénmájoldattal való kezelését okvetlen a rügyfakadás előtt kell végrehajtani, figyelmeztetjük gyümölcsstermelőinket, hogy a szükséges szert, a kénmájat idejében beszerezzék. — A kénmáj Kecs-keméten Mayerfi Zoltán permetezőanyag-gyáronál, használati utasítással együtt, kilónként 64 fillérért rendelhető meg.

Iparosok állami támogatása. A kereskedelemügyi minister 1899. óta az arra érdemes iparosokat gépek adományozásával támogatja. Ez idő alatt 610 iparosnak 1700000 korona értékű gépet osztottak ki. Ily módon a tőkével nem rendelkező kisiparosok termelőképesége és versenyképesége fokozódott.

Az iparhatóság illetékessége. A kereskedelmi minister 1905. augusztus hó 10-én 39000. szám alatt kelt elvi határozata szerint az ipartörvény 176. §-a szerinti vitás ügyekben az eljárásra az az iparhatóság illetékes, melynek területén a panaszolt üzlete vagy telepe a panasz tárggyal szolgáló igény keletkezése idejében fennállott.

Magyar borok kiállítása Milanóban. A Simplon-alagút megnyitása alkalmából nagy kiállítás lesz Milanóban, melynek keretében nemzetközi kiállítások is fognak tartatni, így többek között lesz nemzetközi borkiállítás is. Magyarország, mint a nagyobb bortermelő államok egyike e kiállításról el nem maradhat, már csak azért sem, mert elegendő mennyiségű exportképes borral rendelkezik. A milánói borkiállítás magyar osztályának rendezését, felkérés folytán, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete vállalta el. A kiállításra szóló borbejelentő lapokat és ismerető körleveleket már széjjel küldötte a birtokosoknak, de a mennyiben bortermelőink között volnának olyanok, kik a kiállításra részt akarnak venni, ezen igényüket a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete igazgatóságának (Budapest, IX. Üllői-út 25.) haladéktalanul jelentsék be, hogy az a bejelentő lapot, a részvételi feltételeket és magyarító körlevelet mielőbb megküldhesse, miután a határidő márczius hó 15-én lejár.

74 kitüntetés
és
állami érem!

10,000
motór a legtelje-
sebb megelégedésre
szállítva.

Drezdai motorgyár r.-t.

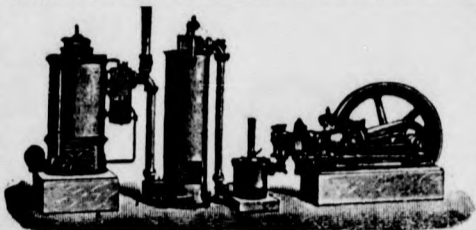
(ezelőtt Hille) fikttelepe:

GELLÉRT IGNÁCZ és TÁRSA

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 41. sz.

Telefon 12-91.

Benzinmotórok, légszeszmotórok, nyers-
olajmotórok, szesz- (spiritus) motórok, acety-
len-motórok, Benzinlokomóbilok cséplésre.

Szivógáz (generátoros)-motórok a legmo-
dernebb és legtökéletesebb, beigazoltan a leg-
olcsóbb üzemet nyújtó erőgépek.

A drezdai motór világszerte elismer-
ten a legkitünőbb gyártmány. Kipróbált tö-
kéletes szerkezet. Válogatott legjobb anyag-
ból a legszilárdabban és a legpontosabban ké-
szítve.

Tartós! Sok évi használat után sem
szorul reparaturákra. Feltétlenül üzembiztos.
Kezelése rendkívül egyszerű. Az üzembiztos-
ságok a legelőnyösebbek.

Drezdai motórok üzemben megte-
kinthetők számtalan iparvállalatban és ura-
dalmak gazdasági üzemeinél: malmokban,
téglagyárakban, fémgyártásnál, faapritás-
nál, vízemelő (szivattyú) telepeken, gazdasági
takarmány-kamarákban, tejgazdaságokban,
cséplésnél stb. stb.

Teljes üzemberendezések (malmok, gaz-
dasági üzemek, közlőmű-szerkezetek stb.)
szakszerű szállítása.

Felvilágosítások és költségtervezetek
készítéssel adatkak.

Legmesszebb menő jótállás! Ked-
vező fizetési feltételek!

Malom és földeladás.

Fekete-Kelecsényben 1 kőre
járó patakmalom hozzátartozó
3 hold szántó és nagy kert szabad
kézből eladó. Bővebb felvilágosi-
tás nyerhető: Rakovszky La-
jos szijgyártónál, Aranyosmarót.

Szobafestő és mázoló!

Erba Rezső tisztelettel ér-
tesíti a közönséget, hogy Aranyos-
maróton, a Hosszu utcában mint
szobafestő és mázoló telepedett le
és a t. közönség rendelkezésére áll.

Kiadó lakás és telekeladás.

Aranyosmaróton, a Gróf Migazzy-ut-
czában levő lakóház nagy kerttel bérbeadó.
Bővebb felvilágosítást nyújt **Rakovszky Ist-
ván** szijgyártó.

KOCSI- acetylen-lámpák!

Gőzeke-, kocsirud-, spitzbogen-,
asztali-, udvari-, kerti-, utczai-
és istálló-

acetylen-lámpák.

BARDI JÓZSEF

BUDAPEST,

VI. kerület, Gyár-utca 10. szám alatt
(Andrássy-ut és Királyutca között.)

Árjegyzék ingyen. Törvényesen védve.

„HERO“ Fővárosi Fényképnagyító és Olajfestmény Műintézet

Budapest, V., Bálvány-utca 21. szám.

Ajánlja a legújabb technikai módszer szerint előállítandó
fényképnagyításokat brom, pastel, aquarell és olajpapíron,
valamint valódi vászonolajfestményeket, Jutányos árak!

Mintaképkiallítás, a hol megrendelések is elfogadtatnak:
a Dóczi könyvnyomdában Aranyosmaróton.

DÓCZI KÖNYVNYOMDA

(Tulajdonos: NÉMETI ARMIN.)

Mindennemű könyvnyomdai
munkák a legegyszerűbbtől a
legfinomabb kivitelig elkészí-
tésre jutányos árak mellett el-
vállaltatnak. ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

A t. megrendelők meghívására
megbizottamat készséggel bo-
csájtom rendelkezésre. =====

Vidéki megrendelések =====
postafordultával.

PAPIRRAKTÁR:

A nevesebb hazai és külföldi
papirgyárak dus választéku
raktára. ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

Levélpapír különlegesség.

Központi előfizetési iroda az
összes bel- és külföldi hírlapok
és folyóiratok megrendelésére.

Teljes irodai berendezések.

ALAPITTATOTT:
1880.

ARANYOSMARÓTH.

ALAPITTATOTT:
1880.